

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-1001

M.A. (Part I) (Sem. I) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

Compulsory Paper

(SC-01 : Classical Sociological Tradition)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) *All questions are compulsory.*

(ii) *Figures to the right indicate full marks.*

1. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]

(i) Elucidate classical tradition in terms of race and gender.

(ii) Critically evaluate Dialectical Materialism.

2. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]

(i) Explain the social and intellectual background emergence of Sociology.

(ii) Critically evaluate Durkheim's theory of Religion.

3. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]

(i) Explain Weber's methodology in the context of Verstehen.

(ii) Describe Marx's theory of Alienation.

P.T.O.

4. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]

- (i) Discuss Durkheim's concept of social fact.
- (ii) Explain Weber's views on authority and rationality.

5. Write any *two* short notes on the following within **100** words : [10]

- (i) Types of Suicide
- (ii) Colonialism and Sociology
- (iii) Base and Superstructure
- (iv) Ideal Types.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दात लिहा : [10]

- (i) वंश आणि लिंगभावाच्या आधारे केली गेलेली अभिजात परंपरा विशद करा.
- (ii) द्वंदात्मक भौतिकवादाचे टीकात्मक मूल्यमापन करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दात लिहा : [10]

- (i) समाजशास्त्राच्या उदया मागील सामाजिक व बौद्धिक पार्श्वभूमीची चर्चा करा.
- (ii) दुर्खीमच्या धर्मविषयक सिद्धांताचे टीकात्मक मूल्यांकन करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा : [10]
- (i) अंतर्बोध संदर्भात वेबरचे पद्धतीशास्त्र स्पष्ट करा.
- (ii) मार्क्सच्या परात्मतेच्या सिद्धांताचे वर्णन करा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा : [10]
- (i) दुर्खीमच्या सामाजिक तथ्य संकल्पनेची चर्चा करा.
- (ii) अधिकार व तार्किकतेविषयी वेबर यांचा दृष्टीकोन स्पष्ट करा.
5. खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा : [10]
- (i) आत्महत्येचे प्रकार
- (ii) वसाहतवाद आणि समाजशास्त्र
- (iii) अधोसंरचना व अधिसंरचना
- (iv) आदर्श प्रारूप.

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-1002

M.A. (Sem. I) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

Compulsory Paper

SC-02 : Sociology of India

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) *All questions are compulsory.*

(ii) *Figures to the right indicate full marks.*

1. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]

(i) Explain Indian Sociology in crisis.

(ii) Explain how colonialism had an impact on the way sociology has been practiced in India.

2. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]

(i) Write an essay on G.S. Ghurye's Indological Approach.

(ii) Write an essay on Dr. B. R. Ambedkar's Non-Brahmanical approach.

3. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]

(i) Analyse the gender debate in Indian society.

(ii) Explain the debate on caste system in India.

P.T.O.

4. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]

(i) Explain the traditional and modernity debate in India.

(ii) Write an essay on family in India.

5. Write short notes on any *two* of the following within **100** words each : [10]

(i) Subaltern Approach

(ii) Is sociology common sense ?

(iii) Kinship system in India

(iv) Village studies in India

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

(i) भारतीय समाजशास्त्रातील अरिष्टे स्पष्ट करा.

(ii) भारतीय समाजशास्त्राच्या अभ्यासावर वसाहतवाद्यांचा प्रभाव कसा पडला ते स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

(i) जी. एस. घुर्ये यांच्या भारतशास्त्रीय दृष्टीकोनावर निबंध लिहा.

(ii) डॉ. बी. आर. आंबेडकरांचा अब्राहमणी दृष्टीकोन यावर निबंध लिहा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा : [10]
- (i) भारतीय समाजातील लिंगभावासंबंधी वादविवादांचे विश्लेषण करा.
- (ii) भारतातील जातीव्यवस्थेवरील वादविवाद स्पष्ट करा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा : [10]
- (i) भारतातील परंपरा आणि आधुनिकतेसंबंधी वादविवाद स्पष्ट करा.
- (ii) भारतीय कुटुंब संस्था यावर निबंध लिहा.
5. खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर थोडक्यात टिपा लिहा प्रत्येकी 100 शब्दांत : [10]
- (i) शोषित (subaltern) दृष्टीकोन
- (ii) समाजशास्त्र हे सामान्य ज्ञान आहे का ?
- (iii) भारतातील नातेसंबंधांची व्यवस्था
- (iv) भारतातील ग्रामीण अभ्यास.

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-1003

M.A. (Sem. I) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

Optional Paper

(SO-01 : Agrarian Society in India)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) *All questions are compulsory.*

(ii) *Figures to the right indicate full marks.*

1. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]

(i) Critically examine functional approach to study peasant society.

(ii) Describe the features of tribal society.

2. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]

(i) Explain Asiatic mode of production in detail.

(ii) Examine the impacts of colonial land settlement in India.

3. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]

(i) Critically analyse Michel Lipton's views on urban bias and neglect of rural.

(ii) Discuss on Panchayati Raj and decentralization of power.

P.T.O.

4. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
- (i) Explain the impact of globalization on agrarian society.
 - (ii) Describe the peasant movements and politics of Farm Lobby in 1980's.
5. Write notes on any *two* of the following within **100** words each : [10]
- (i) Subaltern approach to study peasant society
 - (ii) Feudalism
 - (iii) MGNREGA
 - (iv) Telangana Movement

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दात लिहा : [10]
- (i) कृषक समाजाचा अभ्यास करण्यासाठी वापरल्या जाणारा प्रकार्यवादी दृष्टिकोनाची चिकित्सात्मक परीक्षण करा.
 - (ii) आदिवासी समाजाच्या वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दात लिहा : [10]
- (i) अशियायी उत्पादन पद्धती सविस्तर स्पष्ट करा.
 - (ii) वसाहतवादी जमीन सुधारणेचे भारतावरील परिणामांचे परीक्षण करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा : [10]

(i) नागरी पूर्वग्रह आणि दुर्लक्षित ग्रामीण या वरील माईकल लिपटन यांच्या विचारांचे चिकित्सात्मक विश्लेषण करा.

(ii) पंचायत राज्य आणि सत्तेच्या विकेंद्रीकरणाची चर्चा करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा : [10]

(i) कृषिवल समाजावरील जागतिकीकरणाचे परिणाम स्पष्ट करा.

(ii) 1980च्या दशकातील शेतकरी चळवळी आणि शेतकरी गटाचे (Farm Lobby) राजकारण यांचे वर्णन करा.

5. खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा : [10]

(i) कृषक समाजाचा अभ्यासकरण्यासाठी वापरला जाणारा शोषित दृष्टिकोन

(ii) सरंजामशाही

(iii) महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना

(iv) तेलंगाणा चळवळ

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—4

Seat No.	
-------------	--

[5407]-1004

M.A. (I Sem.) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

Optional Paper

SO-02 : Sociology of Social Movements

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) All questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]

(a) Discuss the role of social movements in social change in India.

(b) Explain reform, rebellion and revolutionary movements in the context of objectives, ideology and role of social movements in structural changes.

2. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]

(a) Explain the Marxist approach to the study of social movement.

(b) Explain the resource mobilization theory of social movements.

P.T.O.

3. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
- (a) Examine the women's movement in India in terms of its leadership and ideology.
 - (b) Discuss the impact of leadership and ideological difference on actions of labour movements in India.
4. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
- (a) Critically examine the role of civil society and state's response to social movements in the age of globalisation.
 - (b) 'Public space for social movements is shrinking in the age of globalisation. Discuss.
5. Write short notes on any *two* of the following within **100** words each : [10]
- (a) New social movement theory
 - (b) Issues of citizenship
 - (c) Ideology of Dalit Movement in India
 - (d) Significance of social movements.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा : [10]
- (अ) भारतातील सामाजिक परिवर्तनातील सामाजिक चळवळींच्या भूमिकेची चर्चा करा.
- (ब) सामाजिक चळवळीची उद्दिष्टे, विचारप्रणाली आणि संरचनात्मक बदलांमधील भूमिका या संदर्भात सुधारणा, बंड आणि क्रांतिकारी चळवळ स्पष्ट करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा : [10]
- (अ) सामाजिक चळवळींच्या अध्ययनासाठी मार्क्सवादी दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
- (ब) सामाजिक चळवळींचा संसाधन गतिशीलता सिद्धांत स्पष्ट करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा : [10]
- (अ) नेतृत्व आणि विचारप्रणालीच्या अनुषंगाने भारतातील स्त्री चळवळीचे परीक्षण करा.
- (ब) नेतृत्व आणि विचारप्रणालीची भिन्नता याचा भारतातील कामगार चळवळींच्या कृतींवरील परिणामांची चर्चा करा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा : [10]
- (अ) जागतिकीकरणाच्या युगात सामाजिक चळवळींमधील नागरी समाजाची भूमिका आणि शासनाचा प्रतिसाद यांचे टीकात्मक परीक्षण करा.
- (ब) 'जागतिकीकरणाच्या युगात सामाजिक चळवळींचा सार्वजनिक अवकाश संकुचित होत आहे.' चर्चा करा.

5. खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर थोडक्यात लिहा टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत : [10]

(अ) नवीन सामाजिक चळवळ सिद्धांत

(ब) नागरिकत्वाचे प्रश्न

(क) भारतातील दलित चळवळीची विचारप्रणाली

(ड) सामाजिक चळवळींचे महत्व.

munotes.in

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-1005

M.A. (Part I) (Sem. I) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

Optional Paper

SO-03 : Political Sociology

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) *All questions are compulsory.*

(ii) *Figures to the right indicate full marks.*

1. Answer any *one* of the following in **250** words : [10]
 - (a) Critically evaluate Gramsci's contribution to Political Sociology.
 - (b) Explain the nature of new social movements.
2. Answer any *one* of the following in **250** words : [10]
 - (a) Examine the writings of Marx in relation to state.
 - (b) Discuss the definition of authority as put forth by different sociologists.
3. Answer any *one* of the following in **250** words : [10]
 - (a) Discuss the issues of citizenship in the context of globalization in India.
 - (b) Discuss the relationship between gender and politics in India.

P.T.O.

4. Answer any *one* of the following in **250** words : [10]

- (a) Analyze Foucault's writings on knowledge and power.
- (b) Discuss the complexity of caste issue in Indian Politics.

5. Write short notes on any *two* in **100** words each : [10]

- (a) Althusser's concept of ideological state apparatus
- (b) Sociological definition of Politics
- (c) Pluralist approach to the state
- (d) Social exclusion

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दात लिहा : [10]

- (अ) राजकीय समाजशास्त्राला ग्रामशी यांच्या योगदानाचे टीकात्मक परीक्षण करा.
- (ब) नवीन सामाजिक चळवळींचे स्वरूप स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दात लिहा : [10]

- (अ) राज्यसंस्थेविषयी मार्क्स यांच्या लिखणाचे परीक्षण करा.
- (ब) विविध समाजशास्त्रज्ञांनी अधिकार या संकल्पनेच्या केलेल्या व्याख्यांची चर्चा करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा : [10]

(अ) भारतातील जागतिकीकरणाच्या संदर्भात नागरिकत्वाच्या प्रश्नांची चर्चा करा.

(ब) भारतामध्ये लिंगभाव आणि राजकारण यांच्यातील संबंधाची चर्चा करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा : [10]

(अ) फुको यांच्या ज्ञान आणि सत्ता यावरील लिखाणाचे परीक्षण करा.

(ब) भारतीय राजकारणातील जातप्रश्नाच्या गुंतागुंतीची चर्चा करा.

5. खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा : [10]

(अ) अल्थुसर यांची विचारसरणीबद्ध राज्य यंत्रणेची संकल्पना

(ब) राजकारणाची समाजशास्त्रीय व्याख्या

(क) राज्याचा बहुविधतावादी दृष्टीकोन

(ड) सामाजिक वर्जितता.

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-1006

M.A. (Part I) (Sem. I) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

Optional Paper

(SO-04 : Sociology of Maharashtra : Culture and Society)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) *All questions are compulsory.*

(ii) *Figures to the right indicate full marks.*

1. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]

(a) Examine the impact of Satyashodhak Movement in colonial Maharashtra.

(b) Discuss various social development indicators of Maharashtra.

2. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]

(a) Explain issues taken up by Non-Brahmin Movement in colonial Maharashtra.

(b) Discuss contribution of Samyukta Maharashtra Movement in the formation of Maharashtra State.

P.T.O.

3. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
- (a) Examine idea of Nationalism by Shiv Sena.
- (b) Explain Women's questions discussed in 19th century Maharashtra.
4. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
- (a) Discuss the development of OBC politics in Maharashtra
- (b) Explain in brief the debate over 'Vedokta Right Discourse' in Kolhapur State.
5. Write any *two* short notes on the following within **100** words each : [10]
- (a) Sex Ratio
- (b) Widow Remarriage
- (c) Cultural ethos of Girangaon
- (d) Ambedkarite Movement.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दात लिहा : [10]
- (अ) वसाहतकालीन महाराष्ट्रातील सत्यशोधक चळवळीच्या परिणामाचे परीक्षण करा.
- (ब) महाराष्ट्राच्या सामाजिक विकासाच्या विविध निर्देशकांवर चर्चा करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा : [10]
(अ) वसाहतकालीन महाराष्ट्रातील अब्राह्मणी चळवळीने उचललेल्या प्रश्नांना स्पष्ट करा.
(ब) महाराष्ट्र राज्य निर्मितीमध्ये संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीच्या योगदानावर चर्चा करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा : [10]
(अ) शिवसेनेच्या 'राष्ट्रवाद' कल्पनेचे परीक्षण करा.
(ब) 19व्या शतकातील महाराष्ट्रात चर्चिलेल्या स्त्री प्रश्नांना स्पष्ट करा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा : [10]
(अ) महाराष्ट्रातील ओ.बी.सी. राजकारणाच्या विकासावर चर्चा करा.
(ब) कोल्हापूरमधील 'वेदोक्त हक्कांविषयी' वरील वादविवाद थोडक्यात स्पष्ट करा.
5. खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा : [10]
(अ) लिंगगुणोत्तर
(ब) विधवा पुनर्विवाह
(क) गिरणगावचे सांस्कृतिक वातावरण
(ड) आंबेडकरी चळवळ

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-2001

M.A. (II Sem.) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

(Compulsory Paper)

(SC-03 : Introduction to Sociological Theories)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) All questions are compulsory.
(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (a) Discuss Levi-Strauss' perspective on structuralism.
 - (b) Discuss 'Radcliffe Brown's contribution to structuralism.
2. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (a) Discuss Robert Merton's critique on functionalism.
 - (b) Discuss positivistic assumptions in Parson's functional analysis.
3. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (a) Discuss C.W. Mills' contribution to conflict theory.
 - (b) Discuss Dahrendorf's views on power and authority.
4. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (a) Critically evaluate Alfred Schutz's perspective on phenomenology in the context of objective reality' and 'subjective reality'.
 - (b) Discuss Garfinkel's perspective on ethnomethodology.

P.T.O.

5. Write short notes on any *two* of the following within **100** words each : [10]

- (a) Neo-functionalism
- (b) Middle range theory
- (c) Berger's concept of subjective reality
- (d) Tenets of conflict theory.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

- (अ) लेवी-स्ट्रोस यांच्या संरचनावादावरील परीप्रेक्षाची चर्चा करा.
- (ब) संरचनावादावरील रेडक्लिफ ब्राऊन यांच्या योगदानाची चर्चा करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

- (अ) रॉबर्ट मर्टन यांच्या प्रकार्यवादावरील टीकेची चर्चा करा.
- (ब) पार्सन्स यांच्या प्रकार्यवादी विश्लेषणातील प्रत्यक्षवादी गृहीततत्वांची चर्चा करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

- (अ) सी.डब्ल्यू. मिल्स यांच्या संघर्ष सिद्धांतावरील योगदानाची चर्चा करा.
- (ब) अधिकार आणि सत्ता याविषयी डे-हेनडार्फ यांच्या विचारांवर चर्चा करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा : [10]
- (अ) 'वस्तुनिष्ठ वास्तवता' आणि 'व्यक्तिनिष्ठ वास्तवता' या संदर्भात आल्फ्रेड शूटझ यांच्या प्रघटनाशास्त्र परीप्रेक्षाचे परीक्षण करा.
- (ब) गारफिंकल यांच्या लोकपद्धतीशास्त्र परीप्रेक्षावर चर्चा करा.
5. खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा : [10]
- (अ) नवप्रकार्यवाद
- (ब) मध्यमस्तरीय सिद्धांत
- (क) बर्जर यांची व्यक्तिनिष्ठ वास्तवाची संकल्पना
- (ड) संघर्ष सिद्धांतातील तत्वे.

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-2002

M.A. (Part-I) (II Sem.) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

(Compulsory Paper)

(SC-04 : Methodology of Social Research)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) All questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) State the meaning and characteristics of objectivity in research.
Why positivists insist objectivity in sociological research ?
 - (2) What are the ethics in social research ?
2. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Examine the critical views of Phenomenology on Positivism.
 - (2) Discuss Habermas's critical views on positivism.
3. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Discuss Content Analysis as a strategy of quantitative research.
 - (2) State the meaning and characteristics of structured interview.
4. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) State the characteristics of Participatory Action Research.
 - (2) Discuss Ethnography as a strategy of qualitative research.

P.T.O.

5. Write short notes on any *two* of the following within 100 words each : [10]

- (1) Impact of post-modernism on positivism
- (2) Vienna Circle's Positivism
- (3) Limitations of Quantitative methodology
- (4) Triangulation.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]
(अ) संशोधनातील वस्तुनिष्ठतेचा अर्थ आणि वैशिष्ट्ये सांगा. सामाजिक संशोधनात प्रत्यक्षवादी वस्तुनिष्ठतेचा आग्रह का धरतात?
(ब) संशोधनातील नितीतत्वे कोणती?
2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]
(अ) प्रघटनशास्त्राच्या प्रत्यक्षवादावरील टीकात्मक विचारांचे परीक्षण करा.
(ब) हाबरमास यांच्या प्रत्यक्षवादावरील टीकात्मक विचारांची चर्चा करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]
(अ) संख्यात्मक अभ्यासपद्धतीचे एक तंत्र म्हणून आशय विश्लेषण पद्धतीची चर्चा करा.
(ब) संरचित मुलाखतीचा अर्थ आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा : [10]

(अ) सहभागी कृती संशोधनाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

(ब) गुणात्मक अभ्यासपद्धतीचे एक तंत्र म्हणून लोकअभ्यास पद्धतीची चर्चा करा.

5. खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा : [10]

(अ) प्रत्यक्षवादावरील उत्तर-आधुनिकतेचा परिणाम

(ब) व्हिएन्ना सर्कलचा प्रत्यक्षवाद

(क) संख्यात्मक अभ्यासपद्धतीच्या मर्यादा

(ड) त्रिकोणीकरण.

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-2003

M.A. (Part-I) (II Sem.) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

(Optional Paper)

(SO-05 : Sociology of Education)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) All questions are compulsory.
(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Discuss Gramsci's contribution to Sociology of education.
 - (2) Elucidate Ivan Illich's views on Philosophy of education.
2. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Examine the impact of neo-liberal policies on education in India.
 - (2) Explain Gandhi's relevance to education in India.
3. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Describe the importance of alternative education programs in India.
 - (2) Discuss issues of poverty with reference to education in India.
4. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Discuss J. Dewey's contribution to Philosophy of education.
 - (2) Examine Bourdieu's concept of habitus and its relevance to Sociology of education.

P.T.O.

5. Write short notes on any *two* the following within **100** words each : [10]

- (1) Development of Sociology of education
- (2) Idea of de-schooling
- (3) Gender and education
- (4) Colonial education.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

- (अ) ग्रामासीचे शिक्षणाच्या समाजशास्त्रातील योगदानावर चर्चा करा.
- (ब) शिक्षणाच्या तत्त्वज्ञानावरील इव्हान इलीच यांचे विचार विशद करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

- (अ) भारतातील शिक्षणावर नव-उदारमतवादी धोरणांच्या परिणामांचे परीक्षण करा.
- (ब) भारतातील शिक्षणामध्ये गांधीच्या विचारांचे महत्त्व विशद करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

- (अ) भारतातील पर्यायी शिक्षण कार्यक्रमाच्या महत्वाचे वर्णन करा.
- (ब) भारतातील शिक्षणासंदर्भात गरिबीच्या प्रश्नावर चर्चा करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा : [10]
- (अ) शिक्षणाच्या तत्वज्ञानातील जे. डेवीच्या योगदानावर चर्चा करा.
- (ब) बोर्दर्युची हॅबिटस संकल्पना व तिचे शिक्षणाच्या समाजशास्त्रातील महत्वाचे परीक्षण करा.
5. खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा : [10]
- (अ) शिक्षणाचे समाजशास्त्राचा विकास
- (ब) निर्विद्यालयीकरण (de-schooling) संकल्पना
- (क) लिंगभाव आणि शिक्षण
- (ड) वासाहतिक शिक्षण

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-2004

M.A. (II Semester) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

(Optional Paper)

(SO-06 : Sociology of Media)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) All questions are compulsory.
(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Examine the relationship between media and modernity.
 - (2) Discuss the method of semiotic analysis to study the text.
2. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Discuss any *two* methods used in audience research.
 - (2) Critically examine the growth of satellite television.
3. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Explain in brief how the content of Indian politics has changed after Ramayan serial.
 - (2) Elaborate the need of State regulation on media.
4. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Discuss the recasting of gender in Bollywood cinema of post 1990s.
 - (2) Describe the portrayal of terrorism in transnational cinema.

P.T.O.

5. Write any *two* short notes on the following within **100** words each : [10]

- (1) Growth of regional cinema
- (2) Concept of alternate media
- (3) Importance of ideology in media
- (4) Digital divide.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]
(अ) प्रसारमाध्यमे आणि आधुनिकता यामधील संबंधाचे परीक्षण करा.
(ब) संहितेचा अभ्यास करण्यामधील चिन्हमीमांसाशास्त्रीय विश्लेषण पद्धतीवर चर्चा करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]
(अ) प्रेक्षकवर्गाच्या अभ्यासातील कोणत्याही **दोन** पद्धतींवर चर्चा करा.
(ब) उपग्रहीय दूरचित्रवाणीच्या विकासाचे चिकित्सात्मक परीक्षण करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]
(अ) रामायण या धारावाहिकेनंतर भारतीय राजकारणाचा आशय कसा बदलला हे थोडक्यात स्पष्ट करा.
(ब) प्रसारमाध्यमांवरील राज्यसंस्थेच्या नियंत्रणाची गरज विशद करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा : [10]
- (अ) 1990 नंतरच्या बॉलीवुड चित्रपटांमधून लिंगभावाची पुनर्घडण कशी झाली यावर चर्चा करा.
- (ब) राष्ट्रातील चित्रपटांमधून दहशतवादाचे चित्रण कसे होते याचे वर्णन करा.
5. खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा : [10]
- (अ) प्रादेशिक चित्रपटाचा विकास
- (ब) पर्यायी प्रसारमाध्यमाची संकल्पना
- (क) प्रसारमाध्यमा मधील विचारप्रणालीचे महत्त्व
- (ड) डिजिटल भेद.

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-2005

M.A. (II Sem.) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

(Optional Paper)

(SO-07 : Health and Society)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

- N.B. :—** (i) All questions are compulsory.
(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Discuss the social causes of sickness.
 - (2) Examine the impact of Globalization on Health Sector.
2. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Examine issues related to Rural Health in India.
 - (2) Elucidate concepts of disease and social epidemiology.
3. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Explain interactionist approach to health.
 - (2) Discuss the causes and consequences of addiction.
4. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Explain the concepts of Health and Medicine.
 - (2) Discuss reproductive Health from gender perspective.

P.T.O.

5. Write short notes on any *two* the following in **100** words each : [10]

- (1) Functional approach to Health
- (2) Concept of illness
- (3) National Health Policy
- (4) Health Insurance.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दात लिहा : [10]

(अ) आजारपणाच्या सामाजिक कारणाची चर्चा करा.

(ब) आरोग्य क्षेत्रावरील जागतिकीकरणाच्या प्रभावाचे परीक्षण करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दात लिहा : [10]

(अ) भारतातील ग्रामीण आरोग्य विषयक प्रश्नांचे परीक्षण करा.

(ब) रोग आणि रोगनिदानशास्त्र संकल्पना विशद करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दात लिहा : [10]

(अ) आरोग्याचा आंतरक्रियात्मक दृष्टिकोन स्पष्ट करा.

(ब) व्यसनाधीनतेची कारणे व परिणामांची चर्चा करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा : [10]
(अ) आरोग्य आणि औषध या संकल्पना स्पष्ट करा.
(ब) लिंगभाव दृष्टिकोनातून पुनरुत्पादन आरोग्याची चर्चा करा.
5. खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा : [10]
(अ) आरोग्याचा कार्यवादी दृष्टिकोन
(ब) आजारपणाची संकल्पना
(क) राष्ट्रीय आरोग्य धोरण
(ड) आरोग्य विमा.

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-2006

M.A. (Part-I) (II Sem.) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

(Optional Paper)

(SO 08 : Sociology of Labour

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) All questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Explain the nature of labour movement and elaborate the challenges of Indian labour movements.
 - (2) Discuss the issues of labour in knowledge industry.
2. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Discuss the Fordism and post-Fordism work organization.
 - (2) Explain the impact of neoliberal policy on organized sector.
3. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Elaborate the nature of changing concept of labour and work.
 - (2) Evaluate the classification of Indian labour based on caste, tribes and gender.
4. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Elaborate various types of migration.
 - (2) Elaborate the contribution of Self Employed Women's Association (SEWA) for Unorganized Sector.

P.T.O.

5. Write short notes on any *two* of the following within **100** words : [10]

- (1) Human trafficking
- (2) Causes of unemployment in unorganized sector
- (3) Composition of organized labour
- (4) Feminization of Work.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]
 - (1) भारतातील कामगार चळवळीचे स्वरूप स्पष्ट करा व भारतातील कामगारांचे चळवळीसमोरील आव्हाने स्पष्ट करा.
 - (2) माहिती उद्योगातील (IT) कामगारांच्या प्रश्नांची चर्चा करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]
 - (1) फोर्डवाद व फोर्डोत्तरवादी कार्यसंघटनांविषयी चर्चा करा.
 - (2) भारतातील नवउदारमतवादी धोरणांचा औपचारिक क्षेत्रावरील प्रभाव स्पष्ट करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]
 - (1) बदलत्या श्रम व काम या संकल्पनांचे स्वरूप विशद करा.
 - (2) भारतातील कामगारांचे जात, जमात, व लिंगभाव यांच्या आधारे वर्गीकरणाचे मूल्यमापन करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा : [10]

- (1) स्थलांतराचे विविध प्रकार विशद करा.
- (2) असंघटीत क्षेत्रासाठी सेवा संस्थेचे योगदान विशद करा.

5. खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा : [10]

- (1) मानवी व्यापार
- (2) असंघटीत क्षेत्रातील बेरोजगारीची कारणे
- (3) संघटीत क्षेत्रातील श्रमिकांची रचना
- (4) श्रमाचे स्त्रीकरण.

munotes.in

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-3001

M.A. (Part-II) (III Sem.) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

(Compulsory Paper)

(SO-05 : Application of Research Skills)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) All questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) How to formulate research problem in social research ? Discuss.
 - (2) Define research design. Discuss the main issues of designing social research.
2. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Discuss the probability and non-probability types of sampling.
 - (2) Distinguish structured and unstructured questionnaires.
3. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) State the types of presenting data in graphical form.
 - (2) Discuss different steps in analyzing qualitative data.
4. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Elaborate the steps involved in writing research report.
 - (2) How to write Bibliography ? State the relevance of writing bibliography.

P.T.O.

5. Write short notes on any *two* the following within **100** words each : [10]

- (1) Relevance of reviewing the literature
- (2) Definition and types of variable
- (3) Relevance of standard deviation
- (4) Interpretation of data.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दात लिहा : [10]
(अ) सामाजिक संशोधनात संशोधन-विषयाचे सूत्रीकरण कसे केले जाते? चर्चा करा.
(ब) संशोधन आराखड्याची व्याख्या करा. सामाजिक संशोधन आराखड्यातील प्रमुख मुद्द्यांची चर्चा करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]
(अ) नमुना निवडीच्या संभाव्यता व असंभाव्यता प्रकारांची चर्चा करा.
(ब) संरचित व अ-संरचित प्रश्नावलीतील भेद स्पष्ट करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]
(अ) तथ्यांच्या आलेखयुक्त सादरीकरणातील प्रकार स्पष्ट करा.
(ब) गुणात्मक तथ्यांच्या विश्लेषणातील विविध अवस्थांची चर्चा करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा : [10]
(अ) संशोधनाच्या अहवाल लेखनातील अवस्था/टप्पे विशद करा.
(ब) संदर्भ सूची कशी लिहिली जाते? संदर्भ सूचीच्या लिखाणाचे महत्व स्पष्ट करा.
5. खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा : [10]
(अ) संदर्भ साहित्याच्या आढाव्याचे महत्व
(ब) चलांची व्याख्या व प्रकार
(क) प्रमाण विचलनाचे महत्व
(ड) तथ्यांचे निर्वचन.

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-3002

M.A. (III-Sem.) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

(Compulsory Paper)

(SC 06 : Sociology of Development)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

- N.B. :—** (i) All questions are compulsory.
(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Review the changing concept of development from economic growth to social and human development.
 - (2) State the meaning of modernization. Explain Daniel Learner's contribution to modernization theory.
2. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Examine Paul Baran's contribution to dependency theory.
 - (2) Elucidate the importance of sustainable development in the context of increasing environmental challenges.
3. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Describe Schumacher's alternate approach to development with reference to 'Small is Beautiful'.
 - (2) Comment on the role of NGOs in dealing with the crises of development.

P.T.O.

4. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
- (1) Elaborate the neo-liberal perspective of development.
 - (2) Discuss Arturo Escobar's views on deconstructing development.
5. Write short notes on any *two* of the following within **100** words each : [10]
- (1) Eco-feminism
 - (2) Mahatma Gandhi's concept of Sarvodaya
 - (3) Gender Development Index
 - (4) Issues of post-developmentalism.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]
- (1) आर्थिक वाढ ते सामाजिक व मानवी विकासापर्यंत विकासाच्या बदलत्या संकल्पनेचा आढावा घ्या.
 - (2) आधुनिकीकरणाचा अर्थ सांगा. आधुनिकीकरणाच्या सिद्धांतातील डॅनियल लर्नर यांचे योगदान स्पष्ट करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]
- (1) अवलंबित्वाच्या सिद्धांतातील पॉल बरान यांच्या योगदानाचे परीक्षण करा.
 - (2) वाढत्या पर्यावरणीय आव्हानांच्या संदर्भात शाश्वत विकासाचे महत्त्व विशद करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा : [10]
- (1) 'स्मॉल इज ब्युटीफुल' च्या अनुषंगाने शूमाखर यांच्या पर्यायी विकासासंबंधी विचारांचे वर्णन करा.
- (2) विकासप्रक्रियेतील आव्हानांना सामोरे जाण्यातील बिगर-शासकीय संस्थांच्या भूमिकेवर टिप्पणी करा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा : [10]
- (1) विकासाचा नव-उदारमतवादी दृष्टिकोन विशद करा.
- (2) विकासाच्या प्रारूपाच्या निर्घडणीतील अर्तुरो एस्कोबार यांच्या विचारांची चर्चा करा.
5. खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा : [10]
- (1) पर्यावरणीय स्त्रीवाद
- (2) महात्मा गांधींची सर्वोदयाची संकल्पना
- (3) लिंगभाव विकास निर्देशांक
- (4) विकासोत्तरवादातील मुद्दे.

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-3003

M.A. (III-Sem.) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

(Optional Paper)

(SC 09 : Sociology of Gender)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

- N.B. :—** (i) *All* questions are compulsory.
(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Discuss main tenets of Marxist and socialist feminism.
 - (2) Examine the inter-linkages between caste and gender.
2. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Explain how women are affected by the sexual division of labour.
 - (2) Evaluate women's movement in post 1970s with special reference to political participation.
3. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Discuss various issues addressed by the women's movement.
 - (2) Comment on the role of State policies to promote girl's education.
4. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Examine how gender acts as the structural link between marriage and kinship.
 - (2) Examine the significance of emergence of women's studies.

P.T.O.

5. Write short notes on any *two* the following within **100** words each : [10]

- (1) Sex and gender
- (2) Post-modernist feminism
- (3) Subject choices and gender
- (4) A note on honour killing.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

- (1) समाजवादी आणि मार्क्सवादी स्त्रीवादाच्या मुख्य तत्वांची चर्चा करा.
- (2) जात आणि लिंगभाव यांच्यातील सहसंबंधाचे परीक्षण करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

- (1) लिंगाधिष्ठित श्रमविभाजनाचा स्त्रियांवर कसा परिणाम होतो ते स्पष्ट करा.
- (2) राजकीय सहभागाच्या संदर्भात 1970नंतरच्या कालखंडातील स्त्री चळवळीचे मूल्यमापन करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

- (1) स्त्रीचळवळीने घेतलेल्या विविध मुद्द्यांची चर्चा करा.
- (2) मुलींच्या शिक्षणाचा प्रसार करण्यामधील शासकीय धोरणांच्या भूमिकेवर टिप्पणी करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा : [10]

(1) विवाह आणि आप्तसंबंधातील एक संरचनात्मक दुवा म्हणून लिंगभाव कशी भूमिका पार पाडते त्याचे परीक्षण करा.

(2) स्त्री अध्ययनाच्या उदयाच्या महत्वाचे परीक्षण करा.

5. खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा : [10]

(1) लिंग आणि लिंगभाव

(2) उत्तर-आधुनिकतावादी स्त्रीवाद

(3) विषय निवड आणि लिंगभाव

(4) कुटुंबाच्या इश्रतीसाठी होणाऱ्या हत्यांवर टीप (honour killing).

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-3004

M.A. (III-Sem.) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

(Optional Paper)

(SO 10 : Sociology of Disaster and Disaster Management)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) *All questions are compulsory.*

(ii) *Figures to the right indicate full marks.*

1. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Elaborate post-disaster management of earthquake.
 - (2) Elaborate the sociological perspective of disaster management.
2. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Elaborate the consequences of nuclear disaster.
 - (2) Explain the need of disaster management programme in India.
3. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Discuss the type of wars and elaborate its consequences.
 - (2) Explain the nature of disaster and discuss the characteristics of natural disaster.
4. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Explain the post-disaster management of India.
 - (2) Define epidemic. Discuss various types of epidemics.

P.T.O.

5. Write short notes on any *two* the following within **100** words each : [10]

- (1) Consequences of flood
- (2) The role of civil society in disaster management
- (3) Industrial accident
- (4) Post-famine disaster management.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

- (1) भूकंपानंतरच्या आपत्ती व्यवस्थापनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- (2) आपत्ती व्यवस्थापनाचा समाजशास्त्रीय दृष्टिकोन विशद करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

- (1) आण्विक आपत्तीचे दुष्परिणाम विशद करा.
- (2) भारतातील आपत्ती व्यवस्थापन कार्यक्रमांची गरज स्पष्ट करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

- (1) युद्धाचे प्रकार स्पष्ट करून युद्धाचे परिणाम विशद करा.
- (2) आपत्तीचे स्वरूप स्पष्ट करा व नैसर्गिक आपत्तीच्या वैशिष्ट्यांवर चर्चा करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा : [10]

- (1) भारतातील आपत्ती नंतरचे आपत्ती व्यवस्थापन धोरण स्पष्ट करा.
- (2) साथीच्या रोगांची व्याख्या करा व साथीच्या रोगांचे प्रकार स्पष्ट करा.

5. खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा : [10]

- (1) महापुराचे दुष्परिणाम
- (2) आपत्ती व्यवस्थापनातील नागरी समाजाची भूमिका
- (3) औद्योगिक अपघात
- (4) दुष्काळानंतरचे आपत्ती व्यवस्थापन.

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-3005

M.A. (III Sem.) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

(Optional Paper)

(SO-11 : Environment and Society)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

- N.B. :—** (i) All questions are compulsory.
(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Explain the importance of the study of ecology and society.
 - (2) Discuss the concepts of social ecology and sustainable development in detail.
2. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Describe the various forest policies made by the colonial rule.
 - (2) Discuss SEZ and its implications for the environment.
3. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Discuss the problems of Radioactive pollution on environment.
 - (2) Explain global warming as an environmental problem.
4. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Critically examine environmental movements in India.
 - (2) State the historical background of environmentalism with special reference to Rio 1992.

P.T.O.

5. Write notes on any *two* of the following within **100** words each : [10]

- (1) Ecofeminism
- (2) Unequal distribution of water
- (3) Air Pollution
- (4) Brundtland Report.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

- (1) परिसरशास्त्र आणि समाज यांच्या अभ्यासाचे महत्व स्पष्ट करा.
- (2) सामाजिक परिसरशास्त्र आणि शाश्वत विकास या संकल्पनांचे सविस्तर चर्चा करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

- (1) वसाहतकालीन राज्याने तयार केलेल्या विविध वन धोरणांचे वर्णन करा.
- (2) विशेष आर्थिक क्षेत्र आणि त्याचे पर्यावरणावर होणारे परिणामांची चर्चा करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

- (1) किरणोत्सर्जित प्रदूषणाचे पर्यावरणावर होणारा परिणामांची चर्चा करा.
- (2) एक पर्यावरणीय समस्या म्हणून जागतिक तापमानवाढीची समस्या स्पष्ट करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा : [10]
- (1) भारतातील पर्यावरण चळवळीचे चिकित्सात्मक परीक्षण करा.
 - (2) 1992च्या रिओ परिषदेच्या संदर्भ देऊन पर्यावरणवादाची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी स्पष्ट करा.
5. खालीलपैकी कोणत्याही दोन टिपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा : [10]
- (1) पर्यावरणीय स्त्रीवाद
 - (2) पाण्याच्या विषम वितरण
 - (3) हवा प्रदुषण
 - (4) बर्टलँड अहवाल.

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-3006

M.A. (Part-II) (III Sem.) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

(Optional Paper)

(SO-12 : Urban Sociology)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

- N.B. :—** (i) *All questions are compulsory.*
(ii) *Figures to the right indicate full marks.*

1. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Explain the development of urban sociology in India.
 - (2) Critically evaluate Castell's contemporary theory in urban sociology.
2. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Explain the role of Non-Governmental Organizations in urban governance.
 - (2) Discuss urban environment in the context of urban transport, water and air pollution.
3. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Explain the issues of Caste and Gender Inequalities in the context of urbanization in India.
 - (2) Discuss the role of State and Planning agencies in urban governance.
4. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (1) Explain the Rural-Urban fringe.
 - (2) Discuss problem of migration in cities.

P.T.O.

5. Write notes on any *two* of the following within **100** words : [10]

- (1) Satellite cities
- (2) Urbanism
- (3) Global City
- (4) Noise Pollution.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]
 - (1) भारतातील नागरी समाजशास्त्राचा विकास स्पष्ट करा.
 - (2) नागरी समाजशास्त्रातील कॅस्टलच्या समकालीन सिद्धांताचे टिकात्मक परीक्षण करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]
 - (1) नागरी प्रशासनामध्ये बिंगर शासकीय संस्थांची भूमिका स्पष्ट करा.
 - (2) नागरी वाहतूक, पाणी आणि वायू प्रदूषणाच्या संदर्भात नागरी पर्यावरणाची चर्चा करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]
 - (1) भारतातील नागरीकरणाच्या संदर्भात जात आणि लिंगभाव विषमता स्पष्ट करा.
 - (2) नागरी प्रशासनामध्ये राज्य आणि नियोजन संस्थांच्या भूमिकेची चर्चा करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा : [10]

- (1) ग्रामीण-शहरी सीमा स्पष्ट करा.
- (2) शहरांमधील स्थलांतराच्या समस्येची चर्चा करा.

5. खालीलपैकी कोणत्याही दोनांवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टीपा लिहा : [10]

- (1) उपग्रह शहरे
- (2) नागरवाद
- (3) वैश्विक शहर
- (4) ध्वनी प्रदूषण.

munotes.in

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-4001

M.A. (IV Semester) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

(Compulsory Paper)

(SC-07 : Sociology of Globalization)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

- N.B. :—** (i) All questions are compulsory.
(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (a) State the socio-cultural dimensions of Globalization.
 - (b) State the characteristics of Globalization.
2. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (a) Discuss Wallerstein's theory of Globalization as World Social System.
 - (b) Differentiate Imperialism and Colonialism. How is globalization close to Neo-Imperialism ?
3. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (a) Discuss the migration concerns of Globalization.
 - (b) How did Bretton Woods system shape the globalization process ?
4. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (a) Discuss the role of Civil Society in Globalization.
 - (b) Emerging inequalities is a challenge passed by Globalization. Discuss.

P.T.O.

5. Write short notes on any *two* of the following within **100** words each : [10]

- (a) Development
- (b) Historical context of Globalization
- (c) Globalization and Diaspora.
- (d) World is Flat.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

- (a) जागतिकीकरणाच्या सामाजिक-सांस्कृतिक बाजू स्पष्ट करा.
- (b) जागतिकीकरणाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

- (a) जागतिक भांडवलशाही व्यवस्था म्हणून जागतिकीकरणाचा वॉलरस्टीन यांच्या सिद्धांताची चर्चा करा.
- (b) साम्राज्यवाद आणि वसाहतवाद यांच्यातील भेद स्पष्ट करा. जागतिकीकरण नवसाम्राज्यवादाशी कसे जवळचे आहे?

3. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

- (a) जागतिकीकरणाच्या स्थलांतरविषयक संदर्भाची चर्चा करा.
- (b) जागतिकीकरणाच्या प्रक्रियेला ब्रेटन वूड्स धोरण/व्यवस्थेने कसा आकार दिला?

4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा : [10]

(a) जागतिकीकरणातील नागरी समाजाच्या भूमिकेची चर्चा करा.

(b) वाढती/उभरती विषमता हे जागतिकीकरणाने निर्माण केलेले आव्हान आहे? चर्चा करा.

5. खालीलपैकी कोणत्याही दोनांवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टिपा लिहा : [10]

(a) विकास

(b) जागतिकीकरणांची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी

(c) जागतिकीकरण आणि परदेशस्थ भारतीय

(d) सपाट जग.

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-4002

M.A. (Part-II) (IV Sem.) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

(SC-08 : Contemporary Social Theories)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

- N.B. :—** (i) *All questions are compulsory.*
(ii) *Figures to the right indicate full marks.*

1. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (a) Discuss C. Wright Mill's views on critique of positivism.
 - (b) Explain Gidden's theory of Structuration.
2. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (a) Elucidate the contribution of Frankfurt School to Neo-Marxism.
 - (b) Explain Lyotard's views about Post-modernism.
3. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (a) Discuss Foucault's contribution towards Post-structuralism.
 - (b) Explain Althusser's theory of ideology.
4. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (a) Explain current crisis of Sociology.
 - (b) Explain Derrida's concept of Deconstruction.

P.T.O.

5. Write short notes on any *two* of the following within **100** words each : [10]

- (a) Consumer Society (Bourdillard)
- (b) Hegemony (Gramsci)
- (c) Bourdieu's concept of Habitus and Field
- (d) Characteristics of Post-modernism.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

- (अ) सी. राईट मिल्स यांचे प्रत्यक्षवादाच्या टीकेवरील विचार स्पष्ट करा.
- (ब) गिडन्स यांचा संरचनाकरणाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

- (अ) फ्रँकफर्ट संप्रदायाचे नव-मार्क्सवादाला असलेले योगदान विशद करा.
- (ब) लिओतार यांचे उत्तर-आधुनिकतावादाविषयीचे विचार स्पष्ट करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

- (अ) फूको यांच्या उत्तर-संरचनावादाला असलेल्या योगदानावर चर्चा करा.
- (ब) अल्थुझर यांचा विचारप्रणालीचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा : [10]

(अ) समाजशास्त्रातील सद्यस्थितीतील अरिष्टे स्पष्ट करा.

(ब) डेरिडा यांची विरचना (Deconstruction) ही संकल्पना स्पष्ट करा.

5. खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा : [10]

(अ) उपभोक्ता समाज (बोर्डीलार्ड)

(ब) अधिसत्ता (ग्रामसी)

(क) बोद्ध्यु यांची सवयी आणि क्षेत्र ही संकल्पना

(ड) उत्तर-आधुनिकतावादाची वैशिष्ट्ये.

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-4003

M.A. (IV Semester) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

(Optional Paper)

(SO-13 : Sociology of Social Work)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) All questions are compulsory.
(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions in **250** words : [10]
 - (a) Explain historical significance of social work in India.
 - (b) Discuss the nature of correctional work in India.
2. Answer any *one* of the following questions in **250** words : [10]
 - (a) Assess the community organization method of social work.
 - (b) Examine the role of 'Corporate Social Responsibility' in the context of social work.
3. Answer any *one* of the following questions in **250** words : [10]
 - (a) Examine social work in the field of families in India.
 - (b) Elucidate concept of social exclusion.
4. Answer any *one* of the following questions in **250** words : [10]
 - (a) Discuss 'Human Rights' concept in social work.
 - (b) Examine principal tenets of development approach to social work.

P.T.O.

5. Write short notes on any *two* of the following within **100** words each : [10]

- (a) Social case work method
- (b) Concept of 'Advocacy'
- (c) Empowerment approach
- (d) Relevance of social work in India.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दात लिहा : [10]
 - (अ) भारतातील सामाजिक कार्याचे ऐतिहासिक महत्व स्पष्ट करा.
 - (ब) भारतातील सुधारणा कार्याच्या स्वरूपाची चर्चा करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दात लिहा : [10]
 - (अ) सामाजिक कार्याच्या समुदाय संघटन पद्धतीचे मूल्यमापन करा.
 - (ब) सामाजिक कार्याच्या संदर्भात 'कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारी' च्या भूमिकेचे परीक्षण करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दात लिहा : [10]
 - (अ) भारतातील कौटुंबिक क्षेत्रातील सामाजिक कार्याचे परीक्षण करा.
 - (ब) सामाजिक वर्जिततेची संकल्पना विशद करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दात लिहा : [10]

(अ) सामाजिक कार्यातील 'मानवी हक्क' संकल्पनेची चर्चा करा.

(ब) समाज कार्याच्या विकास दृष्टीकोनाच्या प्रमुख तत्वांचे परीक्षण करा.

5. खालीलपैकी कोणत्याही दोनांवर प्रत्येकी 100 शब्दात टीपा लिहा : [10]

(अ) सामाजिक व्यष्टी कार्यपद्धती

(ब) 'जनवकालत' (Advocacy) संकल्पना

(क) सक्षमीकरण दृष्टीकोन

(ड) भारतातील सामाजिक कार्याचे महत्व.

munotes.in

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-4004

M.A. (Part-II) (IV Sem.) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

(SO 14 : Human Rights and Social Justice)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

N.B. :— (i) *All* questions are compulsory.

(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (a) Explain the meaning and characteristics of Social Justice.
 - (b) Describe Human Rights from Third World perspective.
2. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (a) Explain the issues of Social Justice with reference to Dalits in India.
 - (b) Elucidate Children's Rights in India.
3. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (a) Explain the importance of Right to Information.
 - (b) Discuss the relevance and application of Human Rights in globalized society.
4. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (a) Discuss the different types of human rights movements.
 - (b) Examine the constitutional rights with special reference to minorities.

P.T.O.

5. Write short notes on any *two* of the following within **100** words each : [10]

- (a) Right to Education
- (b) Any *two* forms of Human Rights
- (c) Civil Society Organization
- (d) Globalization.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

- (अ) सामाजिक न्यायाचा अर्थ आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- (ब) तिसऱ्या जगातील देशांच्या दृष्टिकोनातून मानवी हक्कांचे वर्णन करा.

2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

- (अ) भारतातील दलितांच्या संदर्भातील सामाजिक न्यायाचे प्रश्न स्पष्ट करा.
- (ब) भारतातील बालकांचे अधिकार विशद करा.

3. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]

- (अ) माहिती अधिकाराचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- (ब) वैश्विक समाजामध्ये मानवी हक्काचे महत्त्व आणि अंमलबजावणी ची चर्चा करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा : [10]

- (अ) मानवी हक्क चळवळींच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.
- (ब) अल्पसंख्याकांच्या संदर्भातील घटनात्मक अधिकारांचे परीक्षण करा.

5. खालीलपैकी कोणत्याही दोनावर प्रत्येकी 100 शब्दांत टीपा लिहा : [10]

- (अ) शिक्षणाचा अधिकार
- (ब) मानवी हक्काचे कोणतेही दोन प्रकार
- (क) नागरी समाज संघटना
- (ड) जागतिकीकरण.

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-4005

M.A. (Part-I) (IV Sem.) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

(SO-15 : Ethnicity in India)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

- N.B. :—** (i) All questions are compulsory.
(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (a) Elaborate on the structural-functional perspective on ethnicity.
 - (b) Examine the concept of Pluralism.
2. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (a) Evaluate the crisis of Secularism in India.
 - (b) Critically evaluate the problem of nation building with special reference to Jharkhand movement.
3. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (a) Examine the significance of many voices in India as a challenge to the hegemonic discourse of nationalism.
 - (b) Discuss the representation of various groups in television serials.
4. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (a) Examine the critical issues in the emergence of nationalism in west.
 - (b) State the relationship between caste and ethnicity.

P.T.O.

5. Write short notes on any *two* of the following within **100** words each : [10]

- (a) Meaning of ethnicity
- (b) Concept of multiculturalism
- (c) Language problem in India
- (d) Meaning of ethnic resurgence with examples.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]
 - (अ) वांशिकतेवरील संरचनात्मक-प्रकार्यवादी दृष्टीकोन विशद करा.
 - (ब) बहुविविधता या संकल्पनेचे परीक्षण करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]
 - (अ) भारतातील धर्मनिरपेक्षतेच्या समस्येचे मूल्यमापन करा.
 - (ब) झारखंड चळवळीचा विशेष संदर्भ घेवून राष्ट्रबांधणीच्या समस्येचे चिकित्सात्मक मूल्यमापन करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]
 - (अ) राष्ट्रवादाच्या प्रमुख प्रवाही चर्चा विश्वाला आव्हान देणाऱ्या भारतातील विविध आवाजांच्या महत्वाचे परीक्षण करा.
 - (ब) दूरदर्शन मालिकांमधील विविध गटांच्या प्रातिनिधिक सादरीकरणावर चर्चा करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा : [10]
(अ) पाश्चिमात्य देशांमधील राष्ट्रवादाच्या उदयातील प्रमुख मुद्द्यांचे परीक्षण करा.
(ब) जात आणि वांशिकता यामधील परस्परसंबंध सांगा.
5. खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर प्रत्येकी 100 शब्दांत थोडक्यात टीपा लिहा : [10]
(अ) वांशिकतेचा अर्थ
(ब) बहुसांस्कृतिकतावादाची संकल्पना
(क) भारतातील भाषिक समस्या
(ड) वांशिक उठावाचा उदाहरणांसह अर्थ.

Total No. of Questions—5]

[Total No. of Printed Pages—3

Seat No.	
-------------	--

[5407]-4006

M.A. (Part-II) (IV Sem.) EXAMINATION, 2018

SOCIOLOGY

(Optional Paper)

(SO-16 : Sociology of Crime)

(2013 PATTERN)

Time : Three Hours

Maximum Marks : 50

- N.B. :—** (i) All questions are compulsory.
(ii) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (a) Explain the concept and characteristics of crime.
 - (b) Describe the Caser Lombroso's Organic deficiency theory of crime.
2. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (a) Discuss characteristics and causes of terrorism in India.
 - (b) Give the meaning of punishment. Explain the types of punishment.
3. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (a) Define white collar crime. Explain features and causes of white collar crime.
 - (b) Discuss the types of Alternative imprisonment.
4. Answer any *one* of the following questions within **250** words : [10]
 - (a) Describe the crime against women in India.
 - (b) Explain the victiminological perspective.

P.T.O.

5. Write short notes on any *two* of the following within **100** words each : [10]

- (a) Demonology
- (b) Cyber Crime
- (c) Rehabilitation of Prisoners
- (d) Significance of Correction.

(मराठी रूपांतर)

वेळ : तीन तास

एकूण गुण : 50

सूचना :— (i) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

(ii) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

1. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]
 - (अ) गुन्हांची संकल्पना व वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
 - (ब) कैसर लोम्ब्रोसोचा गुन्हाच्या जैविक अपंगत्व सिद्धांताचे विवरण करा.
2. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]
 - (अ) भारतातील दहशतवादाची वैशिष्ट्ये आणि कारणांवर चर्चा करा.
 - (ब) शिक्षेचा अर्थ द्या. शिक्षेचे प्रकार स्पष्ट करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर **250** शब्दांत लिहा : [10]
 - (अ) पांढरपेशीय गुन्हांची व्याख्या द्या. पांढरपेशीय गुन्हांची वैशिष्ट्ये आणि कारणे स्पष्ट करा.
 - (ब) पर्यायी कारावास प्रकारांवर चर्चा करा.

4. खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा : [10]

(अ) भारतातील स्त्रियांविरुद्धी होणाऱ्या गुन्ह्यांची चर्चा करा.

(ब) बळीशास्त्रिय दृष्टीकोन स्पष्ट करा.

5. खालीलपैकी कोणत्याही दोनांवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टीपा लिहा : [10]

(अ) पिशाच्चशास्त्र

(ब) संगणकीय गुन्हा

(क) कैद्यांचे पुनर्वसन

(ड) सुधारणांचे महत्व.

munotes.in